

Bydgoszcz, listopada 2017 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.IX.431.2.42.2017.AJe/BG

**Pan
Sławomir Buczkowski
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
Miliszewy 51
87-408 Ciechocin**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 i art. 197 b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.) oraz § 4 i § 13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. z 2015 r. poz.1477) w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, Miliszewy 51, 87-408 Ciechocin (zwanym dalej GOPS lub Ośrodkiem) przeprowadzona została w dniach 6, 7 listopada 2017 r. kontrola prawidłowości.

Kontrola przeprowadzona została przez:

- A.J - inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, kierującego zespołem inspektorów,
- B.G. – starszego inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy,

na podstawie Upoważnienia Nr 639/2017 z dnia 24 października 2017 r.

w zakresie:

- realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zgodności zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2015 r. do 5 listopada 2017 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia p. Sławomira Buczkowskiego – Kierownika GOPS, asystenta rodziny oraz analizę dokumentacji.

Zgodnie z art. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190.

Gmina została ustawowo zobowiązana do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

GOPS działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 27 października 2011 r., przyjętego Uchwałą Nr XIV/62/2011 Rady Gminy Ciechocin.

Zadania Ośrodka szczegółowo ustalone zostały w Regulaminie Organizacyjnym, z dnia 2 stycznia 2008 r., wprowadzonym Zarządzeniem Kierownika GOPS Nr 1/2008 z dnia 2 stycznia 2008 r. Następnie Zarządzeniem zmieniającym Nr 1/2015 z dnia 15 stycznia 2015 r. wprowadzono w § 9 stanowisko asystenta rodziny oraz w § 18a zadania przez niego wykonywane.

Wójt Gminy Ciechocin Upoważnieniem Nr KRO.0052.1A.2014, z dnia 2 stycznia 2014 r., upoważnił p. Sławomira Buczkowskiego - Kierownika GOPS do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie do zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny,*
- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

Pierwszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015 – 2017 przyjęty został Uchwałą Nr IX/38/2015 Rady Gminy Ciechocin z dnia 24 lipca 2015 r.

W opracowanym dokumencie zawarto cel główny dotyczący utworzenia systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, poprzez zintegrowane i spójne działania na rzecz dziecka i rodziny, w zakresie wzmocnienia roli i funkcji rodziny będącej naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka.

Ponadto w programie wskazano adresatów, realizatorów, źródła finansowania oraz przewidywane efekty programu.

Sprawozdanie z realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej jest ujęte w sprawozdaniu z działalności GOPS i zawiera głównie informacje dotyczące asystenta rodziny. Sprawozdanie za rok 2015 zostało przekazane Radzie Gminy w dniu 19 maja 2016 r. Natomiast sprawozdanie za 2016 rok przekazano Radzie Gminy w dniu 30 marca 2017 r.

W okresie objętym kontrolą MOPS zatrudnił następujących asystentów rodziny:

- █████ – w ramach umowy zlecenie, w okresie od 1 kwietnia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r., w ramach umowy o pracę, w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 20 marca 2016 r.,
- █████ – w ramach umowy zlecenie, w okresie od 1 kwietnia 2016 r. do chwili obecnej.

Asystenci obejmowali pomocą:

- w 2015 r. 7 rodzin, w tym brak rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd,
- w 2016 r. 7 rodzin, w tym brak rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd,
- w 2017 r. (do dnia 5 listopada) 6 rodzin, w tym brak rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd, przy zachowaniu zasady, iż równocześnie nie pracował z więcej niż 15 rodzinami.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż w okresie objętym kontrolą zatrudnieni asystenci rodziny posiadali wymagane kwalifikacje, zgodne z art. 12 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W aktach osobowych znajdowały się oświadczenia dotyczące spełniania wymagań wynikających z art. 12 pkt 2, 3 i 4 ww. ustawy.

Dokumentacje kadrowe asystentów rodziny zawierały w *zakresach czynności*, zadania zgodnie z art. 15 ust 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jednakże nie został poszerzony o pkt.13a *realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”*.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2 i pkt 4b:

- *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,*
- *finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.*

Gmina Ciechocin tworzy możliwość podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny. W okresie objętym kontrolą, asystenci podnosili swoje kwalifikacje poprzez szkolenia tematyczne. W budżecie Ośrodka zostały zaplanowane środki finansowe na szkolenia.

Praca asystentów nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie miasta, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 cyt. wyżej ustawy. Ponadto, stosownie do treści art. 17 ust. 4 ustawy, asystenci rodziny nie prowadzili postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez miasto.

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Kierownik GOPS Zarządzeniem Nr 2/2015 z dnia 18 marca 2015 r. wprowadził procedurę postępowania pracownika socjalnego oraz asystenta rodziny w przypadku rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej podjął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Jeżeli z analizy sytuacji rodzinnej wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występował do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o jego przydzielenie, a Kierownik przydzielał rodzinie asystenta.

Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina również wyrażała pisemną zgodę na współpracę z asystentem. Dotychczas nie było przypadku odmowy przyznania rodzinie asystenta.

Zbadano dokumentację wszystkich rodzin prowadzoną w okresie objętym kontrolą. Asystenci dokumentowali swoją pracę poprzez: plany pracy z rodziną i jego aktualizacje, miesięczne sprawozdanie, oceny sytuacji rodziny, notatki służbowe, okresowe oceny sytuacji rodziny.

Nie w każdym przypadku asystenci dokonywali okresowych ocen sytuacji rodziny nie rzadziej niż co pół roku, co jest niezgodne z art.15 ust.1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej- dotyczyło to głównie rodzin, które obecny asystent przejął po poprzednim asystencie. Po wyjaśnieniach p. ████████ ustalono, iż wynikało to z jej błędnego przeświadczenia, iż za początek pracy należy uznać dzień rozpoczęcia przez nią pracy w rodzinie, nie zaś podpisanie zgody przez rodzinę. Częstotliwość wejść w środowisko asystenta była adekwatna do potrzeb rodziny.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 16: *monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z asystentem.*

Sytuacja rodzin po zakończeniu pracy z asystentem rodziny, monitorowana jest przez pracowników socjalnych, w związku z czym zadanie określone w art.15 ust.1 pkt.16 nie jest realizowane.

Decyzję o zaprzestaniu lub dalszej współpracy asystenta z daną rodziną podejmuje asystent rodziny po konsultacji z pracownikiem socjalnym. Decyzja jest podejmowana na podstawie stopnia zrealizowania planu pracy z rodziną.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest na bieżąco przez pracowników socjalnych Ośrodka, którzy wizytują zagrożone środowisko oraz kontaktują się z pedagogiem szkolnym, kuratorem społecznym i asystentem rodziny.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

W okresie objętym kontrolą na terenie Ciechocina nie funkcjonowała placówka wsparcia dziennego w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Natomiast na terenie gminy funkcjonują świetlice szkolne, w których organizowane są zajęcia pozalekcyjne (sportowe, muzyczne, taneczne). Biblioteka oferuje zajęcia w czasie ferii zimowych, wakacji oraz organizuje popołudniowe zajęcia dla dzieci i młodzieży. Ponadto na terenie gminy działa zespół kultywujący tradycje ludowe „Ciechowiacy”, drużyna harcerska oraz LZS Iskra Ciechocin.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3a: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*

oraz

- w zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 3: *praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, pomocy prawnej, organizowania dla rodzin spotkań.*

Gmina Ciechocin zapewnia rodzinie przeżywającej trudności dostęp do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa (socjalnego, terapeutycznego) poprzez możliwość konsultacji. Natomiast z poradnictwa psychologicznego i prawnego, mieszkańcy mogą skorzystać w pobliskim Kowalewie Pomorskim. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawione zostały przez Kierownika GOPS.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 3b i 4c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy Ciechocin nie funkcjonowały rodziny wspierające. W związku z tym nie ponoszono kosztów związanych z ich funkcjonowaniem i szkoleniem. Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS wiadomo, iż nie była prowadzona dotychczas kampania informująca środowisko lokalne o możliwościach pełnienia funkcji rodziny wspierającej.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.*

Gmina współfinansuje koszty związane z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2015 r. - wydatkowano kwotę: 0,00 zł,
- w 2016 r. - wydatkowano kwotę: 674,06 zł,
- w 2017 r. (do dnia kontroli) - wydatkowano kwotę: 3679,02 zł.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 2: *opracowanie planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, skoordynowanym z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej-*

W okresie objętym kontrolą, jedno dziecko zostało umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej, rodzinie małoletniej nie został przydzielony asystent. W Zespołach ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka udział bierze pracownik socjalny.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalono z CAS):

- a) za I półrocze 2015 r. w dniu 2 lipca 2015 r.,
- b) za II półrocze 2015 r. w dniu 22 stycznia 2016 r.,
- c) za I półrocze 2016 r. w dniu 6 lipca 2016 r.,
- d) za II półrocze 2016 r. w dniu 19 stycznia 2017 r.,
- e) za I półrocze 2017 r. w dniu 21 lipca 2017 r.

Powyższa analiza wskazuje, na zachowanie ustawowych terminów określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 213).

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie z uchybieniami.¹

Stwierdzone uchybienia, odnoszące się do realizacji merytorycznych zadań w obszarze działalności GOPS określonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wynikają z niedostatecznego stosowania obowiązujących przepisów prawa. Po zrealizowaniu poniżej podanych zaleceń, GOPS będzie wykonywać obowiązujące zadania w odpowiednim zakresie. Osobą odpowiedzialną za powstanie stwierdzonych uchybień jest Kierownik GOPS p. Sławomir Buczkowski.

Działając w oparciu o art. 197 d ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wydano następujące zalecenia pokontrolne:

1. Prowadzić monitoring rodziny po zakończeniu pracy z asystentem. Termin wykonania zalecenia – na bieżąco
2. Sporządzać okresowe oceny sytuacji rodziny nie rzadziej, niż co pół roku, zgodnie z art. 15 ust 1 pkt 15. Termin wykonania zalecenia – na bieżąco.

Kontrolę wpisano do książki kontroli pod nr **2/2017** w dniach 6, 7 listopada 2017 r.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz wystąpienia pokontrolnego przekazuje się kierownikowi kontrolowanej jednostki, za potwierdzeniem odbioru.

W przypadku przyjęcia wystąpienia pokontrolnego bez zastrzeżeń, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

(podpis i pieczęć Wojewody)

¹Dokonana ocena została oparta o następującą skalę ocen (na podstawie zarządzenia Nr 446/2016 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy z dnia 30.12.2016, w sprawie wprowadzenia Regulaminu kontroli): pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna (po przekroczeniu przyjętego progu istotności). Przez uchybienie należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań.